

Colofon

Loes la Faille
Leo Weterings
Michiel van Harten
Diet ter Stege
Carin van de Ploeg
Peter van Dam
Rinus Goutbeek
Hillie Waning

Opmaak

Marcel Lieverdink

Bezoekadres

Goertjesweg 3
8013 PA Zwolle

Telefoon

06-1986 9323

Internet links

info@milieuraadzwolle.nl
www.milieuraadzwolle.nl

Foto: Pixabay

Voedselverspilling

Milieuraad wil aanvulling gemeentelijk grondstoffenplan 2025-2030

Begin oktober heeft de Milieuraad adviezen tegen voedselverspilling ingediend bij de gemeente. Als aanvulling van het gemeentelijk grondstoffenplan, maar ook van belang voor ander beleid van de gemeente. De adviezen zijn positief ontvangen.

In Nederland wordt ongeveer 25% van al het voedsel weggegooid. Zo gaan voedingsstoffen, maar ook energie, water, en andere hulpbronnen die nodig waren voor productie, verwerking en transport verloren. Voedselverspilling betekent uitputting van natuurlijke hulpbronnen en extra broeikasgassen. En dat in een wereld met veel mensen in voedselarmoede!

Gewoon opeten!

Zwolle kan voedselverspilling verminderen. Onder meer bij vestiging van bedrijven en het ontwikkelen van circulariteit en duurzame voedingsgewoonten. Kopen van te veel voedsel, onzorgvuldig omgaan met houdbaarheid en weggoien van restjes dragen nog steeds bij aan voedselverspilling. Door slimmer om te gaan met voedsel, kunnen huishoudens niet alleen geld besparen, maar ook voedsel delen of samenwerken in buurtmoestuinen of voedselbanken.

Voor je gezondheid moet je groente en fruit wel eten. Groente en fruit zijn de meest weggegooid voedingsmiddelen. Koken en bewaren kun je leren. Overgebleven voedsel van supermarkten, restau-

rants en bedrijven is welkom bij hulporganisaties. Composteren kan altijd nog.

Gemakkelijker dan je denkt!

Promoten van consumptie van voedsel dat niet aan de 'schoonheidsnorm', maar wel van goede kwaliteit is, en van verpakkingsvrije producten. Want ook verpakking is een groot deel van het huishoudelijk afval en de productie geeft CO2-uitstoot en andere vervuiling.

Steun lokale boeren die groente en fruit direct van het land leveren zonder overbodige verpakking. Inzamel punten voor groente, fruit en brood bij kinderboerderijen om voedsel voor dieren af te geven of om samen in de buurt te composteren. Dan hoeft weggegooid voedsel niet de dure omweg via ROVA en bedrijven te maken om als compost terug in je tuin te komen.

Gezellig tuinieren, gezond en lekker eten is niet moeilijk. Iedereen kan het. Met een beetje hulp, misschien. De Milieuraad wil graag meehelpen om voedselverspilling te voorkomen!

De gemeente heeft naar aanleiding van dit plan het thema Voedselverspilling meegenomen in het uitvoeringsplan Grondstoffen 2025-2026. Over de uitvoering van onderdelen van het plan wordt nader gesproken met de Milieuraad. Zie ook: milieuraadzwolle.nl

Activiteitenkalender

Wilgen knotten met VLO - Vrijwillig Landschaps Onderhoud Zwolle, op zaterdagen van 9.00-12.30 uur. Zie milieuraadzwolle.nl

Lezingen, cursussen en andere activiteiten in De Nooterhof. Zie nooterhof.nl

Vergunningen transparanter

Nieuw advies Milieuraad over publicatie vergunningen positief ontvangen door gemeente

Eind november ontving de Milieuraad een reactie op een advies aan de gemeente over publicatie van aanvragen voor een omgevingsvergunning. Al twee jaar onderwerp van gesprek tussen gemeente en Milieuraad.

De gemeente hoopte dat de nieuwe Omgevingswet die sinds begin 2024 geldt, positieve gevolgen zou hebben voor de publicaties. De Milieuraad vindt de publicaties van de gemeente nog steeds onduidelijk en onvolledig. Het op verzoek toesturen van informatie is wel verbeterd. Maar voor inwoners is het niet te doen om al die informatie eerst door te nemen. De Milieuraad vindt dat de eerste publicatie meteen duidelijk moet maken of extra aandacht en eventueel een zienswijze nodig is.

Helder voor iedereen

De Milieuraad denkt voor de duidelijkheid onder meer aan het toevoegen van:

- een beschrijving van wat er komt (bijvoorbeeld woning, supermarkt of afvalcentrale): zodat overlast door extra verkeer, vervuiling, geluid of geur is te voorzien.
- plattegronden en bouwtekeningen: zodat inwoners kunnen inzien of en hoe hun omgeving verandert (bijvoorbeeld qua uitzicht of lichtinval, in hoeveelheid groen of parkeerplekken, of qua verkeerssituatie).
- een overzicht van op te vragen bijlagen: zodat burgers zien welke informatie nog meer beschikbaar is en ze gericht deze kunnen opvragen indien ze zorgen hebben bij de publicatie.

Groeiend inzicht

Ook de gemeente is nu tot de conclusie gekomen dat de publicaties op een aantal

punten zeker voor verbetering vatbaar zijn: 'Extra informatie in de publicatie zal bijdragen aan de kenbaarheid en duidelijkheid over wat er precies is aangevraagd of vergund.' Maar: 'Anderzijds leveren de verbetervoorstellen weer vraagstukken en kanttekeningen op en vraagt het een grote(re) inzet van de backoffice.' De gemeente wil graag bespreken 'wat de (on)mogelijkheden zijn en waar wij op dit moment staan als het gaat om het publiceren van informatie.'

Goed gesprek

In november is hierover een constructief gesprek gevoerd. Hierbij kwam het volgende naar voren. Er zijn twee momenten dat er wordt gepubliceerd: direct bij de aanvraag en later bij vergunningverlening. Bij de aanvraag mist er vaak nog allerlei informatie. Bij vergunningverlening zijn alle documenten beschikbaar en kan bezwaar worden aangetekend. Bij de bekendmaking van de vergunningverlening is het mogelijk om het advies van de Milieuraad te volgen. De gemeente heeft hier wel praktische afwegingen bij; dit zal namelijk meer arbeidsuren kosten. De Milieuraad heeft aangegeven dat er mogelijk tegelijkertijd ook arbeid bespaard kan worden, doordat het aantal burgers dat verzoekt om aanvullende documentatie zou kunnen dalen.

Verder lijkt het zo te zijn dat de gemeente Amsterdam al een werkwijze hanteert die aansluit bij de visie van de Milieuraad. Mogelijk kan dit als inspiratie dienen voor de gemeente Zwolle.

Afgesproken is dat de gemeente het advies van de Milieuraad verder gaat behandelen binnen het project Open Overheid. De Milieuraad gaat zich intussen verder verdiepen in het voorbeeld van Amsterdam. Dit wordt benut in een vervolggesprek met de gemeente.

Natuurwaarneming

Tekst en foto: Peter van Dam

In onze tuin in Westenholte verdedigt een roodborstje zijn of haar voedsel-territorium door regelmatig te zingen. Ook het vrouwtje zingt dan, wat ze in het broedseizoen overlaat aan haar partner. Tot voor kort was dit gedrag bijzonder want tot dusver leken alleen mannetjes te zingen. Tegenwoordig weten we nog steeds niet het naadje van de kous. Inmiddels is van tientallen zangvogelsoorten bewezen, dat ook de vrouwtjes zingen. Alleen in de winter of ook in het voorjaar? We weten het nog niet allemaal.

Roodborst

Antwoord op zienswijze groen- en recreatiebeleid

Afgelopen zomer stuurde het Natuurplatform Zwolle (NPZ) een zienswijze op het concept groen- en recreatiebeleidsplan van burgemeester & wethouders. Met waardering voor de ambities, maar vooral met twijfel over hoe de gemeente die wil bereiken. Versterken van natuur, zelfs behoud van het bestaande, bleef uiterst onzeker.

Anderen eerst?

Begin november kwam een antwoord van burgemeester & wethouders. Gedetailleerd

wordt ingegaan op de vragen van het Natuurplatform. Financiering en uitvoering blijven onduidelijk. Een uitvoeringsprogramma moet duidelijkheid geven over niet aan tijd gebonden toezeggingen zoals 'we streven naar' en 'waar mogelijk'. Veel hangt volgens de gemeente af van landelijke regels en van verlangens en inzet van provincie en waterschap.

Burgemeester & wethouders blijven hangen in groei van economie, bevolking en

recreatie. Groei die volgens de gemeente niet ten koste gaat van de kwaliteit van de leefomgeving. Onduidelijk blijft waarop deze verwachting is gebaseerd. Alleen al door het ruimtebeslag gaat verstedelijking vaak ten koste van ruimte voor natuur. Erkend wordt dat verdichten zorgt voor verlies aan groen. Gelukkig groeit het bladerdek van de niet te kappen bomen. Op het idee voor een groenfonds voor toekomstig groen als binnen een bouwproject de groennorm niet wordt gehaald, wordt niet inhoudelijk ingegaan.

Verleden stemt somber

Het is erg jammer dat het Parkenbeleid niet concreter is uitgewerkt, terwijl een goed en helder omschreven Parkenbeleid een belangrijke drager is van het overige Groen- en Recreatiebeleid. Parken vervullen verschillende, maatschappelijk gewenste, functies die zich meermaals niet laten combineren met de noodzakelijke bescherming van natuurwaarden. Zo heeft de Wijthmenerplas een geschiedenis van afspraken die niet zijn nagekomen, waar het gaat om natuurbescherming. Geluidsnormen, wanneer er wel of niet festivals gehouden worden, voorwaarden voor horeca; de noodzakelijke rust voor fauna en flora en overlast voor aanwonenden werden door burgemeester en wethouders niet serieus genomen.

Natuurlijk is er in de stad en het buitengebied behoefte aan recreatie en evenementen. Het blijft wrang, dat natuur en leefbaarheid daaraan ondergeschikt blijken. Een eerste aanzet voor het in beeld brengen van de parken en hun functie of doel is te weinig. Het verder ontwikkelen van parken en hun functie en doel opnemen als actie in het uitvoeringsprogramma geeft niet veel hoop. Gebiedsprofielen, zoals die zijn opgenomen in de omgevingsvisie, geven geen garantie.

Niets nieuws

Herstel van biodiversiteit gaat niet vanzelf. In het gemeenteplan ontbreken het doel, de nodige stappen en een planning. De gemeente gaat nog steeds uit van de biodiversiteit van 2015-2020. De 85% soortenverlies

in de eeuw daarvoor wordt niet als uitgangspunt genomen. Kansen op terugkeer van verdwenen soorten ontbreken. Het Natuurplatform is teleurgesteld, dat er in dit Groen- en Recreatieplan wel een 10-tal betekenisvolle ambities worden genoemd, maar dat een verdere concretisering, alsmede de benodigde financiële middelen om e.a. te realiseren, in het voorliggende plan ontbreekt. Dit is een gemiste kans. Zo gaat, ook voor de natuur, kostbare tijd verloren.

Burgemeester en wethouders hebben het groen- en recreatieplan met de zienswijzen aangeboden aan de gemeenteraad, voor besluitvorming. Het NPZ zal wederom aandacht vragen voor diverse niet gehonoreerde punten uit de zienswijze.

Vergroening op bedrijventerreinen

Tekst: Rinus Goutbeek

Vergroening op bedrijventerreinen is veel meer dan alleen de aanleg van struiken en bomen. Vergroening is aanplant van bomen, maken van retentiebekkens voor opvang van water, verwijderen van overbodige verharding om bomen en struiken in te planten, maar ook een aangepast beheer kan al snel tot resultaat leiden.

Wanneer deze maatregelen worden uitgevoerd, wordt een bijdrage geleverd aan de ontwikkeling van biodiversiteit, aan opvang CO₂, waterretentie, groen is verkoelend. Resultaat is uiteindelijk een duurzame en gezonde werkomgeving op bedrijventerreinen.

Verantwoordelijkheid

Vergroening kan worden gezien als smeermiddel, waarmee diverse belangrijke thema's kunnen worden gerealiseerd op bedrijventerreinen. Thema's waaraan de gemeente de komende jaren veel aandacht wil geven. De volgende stap is de realisatie

van de beleidsintenties. De gemeente kan aan de realisatie invulling geven door haar verantwoordelijkheid te nemen en het niet alleen laten bij mooie uitspraken. Waar de bedrijvenverenigingen behoefte aan hebben is een concrete stap door de gemeente. Het Natuurplatform Zwolle (NPZ) heeft regelmatig contact met de gemeente - bestuurlijk en ambtelijk - en met de bedrijvenverenigingen om de vergroening in gang te zetten.

Momenten waarop vergroening kan worden gepland en uitgevoerd kunnen worden zijn:

- bij het opstellen van een plan tot uitbreiding van nieuwe bedrijventerreinen. Al in een vroeg stadium wordt rekening gehouden met de vergroeningsmaatregelen.
- bij reconstructie of herinrichting van bedrijventerreinen.
- bij bestaande bedrijventerreinen.

Een paar bedrijventerreinen hebben een bedrijvenvereniging. Een bedrijvenvereniging heeft een belangrijke rol bij het benaderen

van bedrijven en is tevens gesprekspartner voor de gemeente.

Bedrijven verwachten actie

De gemeente zal nu haar verantwoordelijkheid moeten nemen om de noodzakelijke vergroening in gang te zetten. Dat is ook waar de bedrijven op zitten te wachten. Het gaat niet om de praktische realisatie, maar vooral om het proces in gang te zetten. Een eerste stap is dat de gemeente actief inzet om bedrijvenverenigingen te organiseren en om, in samenwerking met de bedrijvenvereniging, een actieplan op gaat stellen. Een actieplan in tijd en in maatregelen.

Mogelijkheden benutten

Om aan de hand van concrete voorbeelden te laten zien wat de mogelijkheden zijn voor vergroening, was de gemeenteraad uitgenodigd voor een fietsexcursie naar Hessenpoort op 11 oktober. Aanwezig waren GroenLinks, D66, CDA, Partij voor de Dieren, Swollwacht. De raadsleden bleken geïnteresseerd in de mogelijkheden om vergroening te realiseren, vooral ook omdat met simpele stappen maatregelen kunnen worden gerealiseerd.

Hessenpoort heeft onlangs een plan uitgewerkt en ingediend voor subsidie via Regiodeal, om een wandelnetwerk en vergroeningsmaatregelen te realiseren.

Alleen met een goed actieplan kunnen stappen en de inzet van gelden optimaal ten goede komen aan het gehele bedrijventerrein. Voor het NPZ is de gemeente nu aan zet voor zo'n integraal plan. Ook bij vergroening van de andere bedrijventerreinen moet de ervaring benut worden.

Terugblik Nacht van de Nacht De Nooterhof

450 deelnemers aan duistere activiteiten

Foto's van de Nacht van de Nacht die de Milieuraad organiseerde in De Nooterhof, op 26 oktober 2024. Thema: het belang van vol-doende donker voor natuur en mens. Dankzij

veel vrijwilligers was er van alles te doen, spannend en leerzaam. 450 bezoekers waren actief met nachtnatuur, sterren en zintuigen, grotendeels in het donker.

Foto's Joop Meijs en Yvonne Streefkerk

De Diana-uil of de griposia aprilina is een vrij zeldzame nachtvlinder uit de familie uilen die normaal gesproken vooral in loofbossen voorkomt. Het feit dat de Diana-uil waargenomen is op het terrein van De Nooterhof, bij de Nacht van de Nacht, zegt dan ook zeker iets over ecologische waarde van het terrein. Naast

de zeldzaamheid van de vlinder is het ook gewoon een prachtige soort, met het enorme contrast tussen de kleuren en de prachtige tekeningen op de vleugels. Al met al een hele mooie waarneming!

Meer foto's milieuraadzwolle.nl

Foto: Tim ten Have

Afscheid Fenna Westers

Foto: Carin van de Ploeg

Na tientallen jaren actief te zijn voor IVN Zwolle, De Nooterhof en de activiteitenwerkgroep van de Milieuraad is Fenna Westers verhuisd naar de provincie Groningen. Op 18 oktober 2024 nam ze afscheid. Van de Milieuraad kreeg ze een collage met foto's van allerlei activiteiten waar ze bij betrokken was. Zoals meer dan 35 seizoensfeesten De Nooterhof, diverse ontdektochten, activiteitenmiddagen, nieuwjaarsbijeenkomsten, de Nacht van de Nacht, en de tentoonstelling over de geschiedenis van De Nooterhof.

Duurzaam online

Tekst: Michiel van Harten

Apps kunnen je helpen om bewustere keuzes te maken. Of die tips of andere interessante informatie geven. De een is er al heel handig mee. Voor de ander is het nog wat zoeken. In deze rubriek zoeken we met je mee.

Stookwijzer.nu is een pagina binnen de Atlas leefomgeving die op postcode-niveau advies geeft aan iemand die de kachel, open haard, tuinkachel, vuurkorf of barbecue met hout wil aansteken. Sinds 24 oktober 2024 is er via deze website een app voor de telefoon. Via de app kun je instellen om een melding te ontvangen

wanneer er in de omgeving code rood geldt. Dit komt best vaak voor. Het advies is dan: stook niet omdat er al teveel fijnstof in de lucht is. Ook bij code oranje zou men niet moeten stoken omdat dan veilige waarden alsnog zeker worden overschreden. De app is eenvoudig te installeren. En ook bruikbaar voor wie niet wil stoken. Immers: nu weet je hoe (on)gezond het is om naar buiten te gaan. En voor wie durft: je kunt zelf ook stokende burens aanspreken.

Longfonds

Voor wie wil weten hoe (on)gezond de lucht op een bepaald moment in de eigen straat is, is er ook de website longfonds.nl/gezondelucht. Die informatie komt goed overeen met de stookwijzer. Je kunt daar tevens een gratis digitaal boekje bestellen met praktische, globale tips.

De Milieuraad
wenst je een
gezond groen 2025

Advies: stop houtstook en vermindert uitstoot verkeer

Onderteken het Schone Luchtakkoord (SLA). En neem maatregelen tegen houtstook en uitstoot van fijnstof door verkeer. Dat draagt fors bij aan de gezondheid van Zwollenaren. Aldus een advies van de Milieuraad aan de gemeente in november.

Fijnstof erg ongezond

Naar schatting 10.000 Zwollenaren hebben een aandoening aan de longen. Fijnstof is voor hen maar ook voor iedereen schadelijk en kan op de lange termijn astma, COPD, chronische bronchitis, longkanker of hart- en vaatziekten geven. Er zijn ook extra kwetsbare groepen. Dat zijn mensen die al long-, hart- of vaatziekten hebben, en ouderen en kinderen. Kinderen zijn extra kwetsbaar omdat zij relatief veel lucht inademen in verhouding tot hun lichaamsgewicht en hun longen zich nog ontwikkelen. Voor fijnstof geldt geen drempelwaarde, dat betekent dat fijnstof al bij kleine hoeveelheden schadelijk kan zijn. Er is nu een 13

maanden kortere levensverwachting door luchtvervuiling voor iedereen in Nederland.

Zwelse maatregelen nodig

Vanuit inwoners krijgen we met regelmaat vragen of klachten binnen. Tegelijk volgen we met regelmaat stookwijzer.nu en de monitor van het Longfonds. De luchtkwaliteit in Zwolle voldoet gemiddeld in een jaar niet aan de normen van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO).

Het gaat daarbij vooral om de kleinste, tegelijk ongezondste, deeltjes: PM_{2,5} met een diameter van maximaal 2,5 micrometer.

Omdat er al veel verontreiniging van elders is, is het des te belangrijker dat Zwolle de eigen uitstoot van fijnstof en NO₂ extra beperkt om de gezondheid van de eigen inwoners toch zo min mogelijk te belasten. Grootste lokaal beïnvloedbare factoren zijn: houtstook en de uitstoot door mobiliteit.

Voorlichting is niet voldoende

In Zwolle is het advies om niet te stoken als de Stookwijzer oranje of rood aangeeft. De Milieuraad vindt dit niet ver genoeg gaan. Wil je dit voortzetten dan zal doorlopend campagne gevoerd moeten worden, en ben je volledig afhankelijk van medewerking. Na deel is ook dat slechts uitgegaan wordt van gemiddelden, dus specifieke extra overlast

op sommige locaties door (foutieve) verbranding bijvoorbeeld niet wordt tegengegaan.

Houtstook afbouwen

Houtstook zorgt voor ongeveer 25% van de fijnstof-uitstoot. Zonder houtstook zijn de doelen van de WHO al in zicht. De Milieuraad pleit er daarom voor om de aanpak van de gemeente Utrecht te volgen. Vanaf 1 januari 2025 is het daar verboden om buiten vuur te stoken op hout, ook in tuinen. In 2030 geldt dit verbod ook voor houtstookkachels binnen. En geen rookkanalen meer toe te staan in nieuwbouwwoningen om toe te werken naar een volledig houtstookvrije stad in 2030.

Emissie door verkeer terugdringen

Een andere maatregel die veel fijnstof voorkomt is het instellen van een milieuzone in de hele stad. Om te beginnen via het instellen van minimaal een gele zone. Dat betekent terugdringen van verkeer met dieselmotoren. Alleen diesel-personen- en bestelauto's met emissieklasse 3 of hoger zijn dan toegestaan. Dit is een stap naar zero-emissie door verkeer, inclusief bijvoorbeeld scooters, op de langere termijn in de hele stad.

De lucht die inwoners inademen is een van de ingrijpendste onontkoombare milieu-invloeden op de gezondheid. Deze urgentie en de algemene cijfers over luchtkwaliteit en gezondheid maken dit de beste keuze.

Voortgang Singel en het advies Milieuraad/ Natuurplatform

Burgemeester en wethouders informeerden in oktober de gemeenteraad over de voortgang van een visie voor de singel met een bouwstenenrapport, een tussenrapport voor mobiliteit, en ideeën van Zwollenaren.

Door de Milieuraad zijn ideeën ingebracht over groen, biodiversiteit, klimaatadaptatie, duurzaam bouwen en beperken van verkeersdruk. De gemeente werkt vanuit fragmentatie; de samenhang tussen thema's groen, mobiliteit en water ontbreekt nog. In november heeft het Natuurplatform Zwolle (NPZ) een aanvulling op het thema groen in het participatiejournaal van de gemeente gestuurd. De groene inbreng van de Milieuraad in augustus kwam te weinig voor in het journaal. Tevens werd deze nog aangevuld.

Tot nu betreffen veel ideeën 'wat mensen graag zouden zien' en ze zijn vooral 'landgebonden'. Aandacht voor de singel als onderdeel van een waterhuishoudkundig stelsel en een aquatisch ecologisch systeem ontbreekt. Dat is opmerkelijk omdat de grachten en de groene oevers tot de hoofdgroenstructuur horen.

Levend water

De singel vormt een belangrijke ecologische verbinding tussen het stadscentrum en het buitengebied. Via Zwarte Water in open verbinding met het IJsselmeer. De singel is leefgebied van verschillende vissoorten en foerageergebied van vleermuizen en visetende vogels als blauwe reiger, visdief, aalscholver en ijsvogel.

Het grootste deel van de oevers is beschoeid en de rest heeft kademuuren of damwand, zoals de Thorbeckegracht. Ook beschoeiingen die maar weinig boven het waterpeil uitsteken vormen belangrijke barrières voor veel soorten. Maak uittreedplaatsen, zodat te water geraakte dieren niet verdrinken. Zorg voor beschutting voor vissen onder meer tussen planten. Idealiter is er een geleidelijke overgang van water naar land. Een belangrijke eis voor amfibieën zijn poelen en vijvers.

Stad redt natuur!

Zorg voor een natuurvriendelijke oever of flauw hellend talud. Als er minder ruimte is: een plas- of drasberm. Door gebruik van an-

der cement bieden kademuuren kansen voor muurflora. Een stuk kademuur kan ingericht worden als oeverwaluizenwand door er nestgangen in te boren. Van het Almelose kanaal tot het Zwarte Water is voor otters een stapsteen nodig. Waar ruimte ontbreekt is een otterholt op een rustige plek mogelijk. Water moet voldoen aan de Europese Kaderrichtlijn Water en de waterbodembodem moet voor de helft van de oppervlakte begroeid zijn met waterplanten.

De gemeente heeft inmiddels toegezegd deze inbreng te verwerken in de verdere planvorming. Zowel Milieuraad als NPZ blijven betrokken via de meedenkgroep en gaan verder met verdiepende aanbevelingen.

Volg de ontwikkeling op jouwstukjezwolle.nl/singel-van-zwolle

Nieuwsoverzicht

Zwolle op 2de plek bij NK Tegelwippen

Venlo haalde de eerste plek bij dit kampioenschap. Zwollenaren hebben ongeveer 100.000 tegels uit tuinen en straten gewipt en bij gemeentelijke projecten zijn nog eens 200.000 tegels door beplanting vervangen. In de periode van 2021 tot en met 2024 zijn bijna 470.000 tegels in de stad verwijderd. Dat komt overeen met ongeveer zes keer het voetbalveld van PEC of bijna twee keer het oppervlak van Park Eekhout. Waar beplanting staat wordt overtollig regenwater sneller afgevoerd, het zorgt voor verkoeling tijdens hitte en bevordert de biodiversiteit.

Vuurwerkverbod uitgesteld

Het vuurwerkverbod in Zwolle is met een jaar uitgesteld. Er worden twee redenen genoemd door het gemeentebestuur. Zwollenaren en organisatoren krijgen een jaar langer de tijd om te wennen aan het idee dat het nieuwe jaar anders dan voorheen ingeluid gaat worden. Verder zijn op oudejaarsavond na 22.00 uur geen handhavers beschikbaar. Daarbij vragen burgemeester en wethouders de gemeenteraad onder meer om vier jaar lang €125.000 per jaar uit te geven aan een centraal evenement en initiatieven op straat- en buurtniveau te stimuleren met €40.000 per jaar.

Vervolg Buurtenergieplan

In een deel van Assendorp hebben inwoners, onder aanvoering van 50 Tinten groen Assendorp, afgelopen jaar De Groene Renovatie Sallandsweide uitgevoerd, met als resultaat Buurtenergieplan +. Inwoners hebben gezocht naar een alternatief voor aardgas.

Met de uitkomsten wordt nu een investeringsplan gemaakt voor aanleg van een buurtwarmtenet. Naast energie zien inwoners ook mogelijkheden voor verbetering van mobiliteit, klimaatadaptatie en groen in de buurt.

Plannen voor Roelenkwartier

In november werd de aftrap gegeven voor de ontwikkeling van het Roelenkwartier. Dat betreft het gebied begrensd door Zwarte Water, A28 en de woonwijk Dieze-West. Nu kan er een plan gemaakt worden voor een economisch en ruimtelijk model van het gebied. Aan de noordkant zal de nadruk liggen op werken en wonen, terwijl de zuidkant een parkachtige omgeving aan het water moet worden.

De gemeente onderzoekt nog of er in het gebied plaats is voor een centrumhub met zo'n zevenhonderd parkeerplekken voor

bewoners en bezoekers van de stad. Wanneer de eerste schop de grond in gaat is onbekend. De plannen moeten bijdragen aan een klimaatbestendige binnenstad.

Gebiedsvisie Zuidwestelijk Kwadrant

Het betreft het gebied rondom de Peperbus en de Eekwal. Begin volgend jaar wordt er een begin gemaakt met de herinrichting van de Eekwal. De Eekwal wordt versmald nabij de Kamperpoortenbrug. Door de maatregelen kunnen automobilisten minder hard de Eekwal oprijden. Halverwege de Eekwal worden twee groenvakken gemaakt zodat tegemoetkomend verkeer op elkaar moet wachten. Eind volgend jaar start de herinrichting van het gebied rondom de Peperbus. Er komt dan meer groen en autoverkeer wordt ontmoedigd. Begin 2027 wordt gestart met de werkzaamheden op de Jufferenwal en de definitieve versmalling van de Eekwal.

Wandelnetwerk opgeknapt

De borden van de wandelroutes in de IJsseldelta worden de komende tijd vernieuwd. Marketing Oost vernieuwde onlangs de routeborden langs 793 kilometer aan fietspaden. Nu volgt de revisie van 21.700 borden langs bijna 1100 kilometer aan wandelpaden. Deze vernieuwing is nodig omdat de bordjes verouderd zijn en er nieuwe wegen zijn aangelegd.

Mobiliteitshubs

Er komen verschillende soorten hubs in Zwolle. Voor de bezoekers en bewoners van het centrum komen er centrum- en buurt hubs. Deze hubs zijn ook voor nieuwe grootschalige woningbouwgebieden die in ontwikkeling zijn. Daaromheen zijn kleinschalige buurt- en microhubs gepland. Deze zijn bedoeld om voor de bestaande gebruikers van de stad. Tot slot komen er stadsrand- en regiohubs. Deze komen verder weg van het centrumgebied om bijvoorbeeld werknemers eerder te ontvangen zodat ze duurzaam verder kunnen reizen naar hun eindbestemming.

Pumptrackbaan in Schellerpark?

Een pumptrackbaan is een fietsparcours met heuvels en bochten. Buurtbewoners hebben scherpe kritiek geuit op het onderzoeksrapport van onderzoeksbureau OBB. Hierin zijn de aantasting van groen, verkeershinder en geluidsoverlast volstrekt onvoldoende of zelfs niet meegenomen. Het Schellerpark is een bijzondere locatie: een overgang van bebouwing en buitengebied. In het park leven zeldzame vlinders en beschermde diersoorten.

Naast het verlies van de natuur en het

karakter van het park, vrezen omwonenden voor geluidsoverlast en parkeerdruk door de pumptrackbaan. Zo'n 80 huishoudens van omliggende straten hebben zich verenigd in een belangengroep. Die roept de gemeente op af te zien van het Schellerpark als locatie voor een Zwolse pumptrackbaan.

Versterking elektriciteitsnetwerk Zwolle

7 oktober zijn de werkzaamheden aan het elektriciteitsnetwerk in Schoonhorst Stadshagen gestart. De uitbreiding en verzwaring van het elektriciteitsnetwerk in Zwolle is noodzakelijk om de toenemende druk op het elektriciteitsnet, ook wel netcongestie genoemd, het hoofd te bieden. De verzwaring van het elektriciteitsnetwerk is noodzakelijk om stroomuitval te voorkomen en om de groeiende vraag naar elektriciteit aan te kunnen. In de komende jaren zullen er in verschillende delen van Zwolle werkzaamheden plaatsvinden in opdracht van Enexis.

Kind naar Gezonder Gewicht

In augustus 2022 is de aanpak Kind naar Gezonder Gewicht (KnGG) gestart in Zwolle. Bijna alle deelnemende gezinnen ontvangen concrete leefstijladviezen en worden doorverwezen naar geschikte sportactiviteiten, diëtisten of opvoedondersteuning. Kinderen zijn aangemeld voor leefstijlinterventies zoals Cool2BFit. Er zijn 33 gezinnen bereikt via de aanpak. Het gewicht(sverlies) bij het kind is niet dé indicator van de aanpak. KnGG heeft als doel om gezinnen stappen te laten zetten op het gebied van een gezonde(re) leefstijl.

Zero-emissiezone in Zwolle gaat door

Gemeente Zwolle gaat, net als de overige 13 gemeenten die de zero-emissiezone invoeren, door met de voorbereidingen voor invoering per 1 januari 2025. Burgemeester en wethouders benadrukken dat het invoeren van de uitstootvrije zones een gemeentelijke bevoegdheid is en dat Zwolle al jaren samen met rijk, ondernemers en belangenverenigingen bezig is om de stapsgewijze invoering voor te bereiden. Er is gezorgd voor overgangsregels en eenduidige landelijke ontheffingen voor ondernemers en er is een centraal ontheffingenloket geïntroduceerd. Veel ondernemers hebben zich al voorbereid en geïnvesteerd in de komst van deze zone.

Wegwijzer Energie in het Overijsselse Landschap

De energietransitie heeft grote impact op landschap en natuur. Dat maakt weloverwogen besluiten noodzakelijk. Overijssels Particulier Grondbezit, Landschap Overijssel en Natuur en Milieu Overijssel zien naast

bedreigingen, ook kansen. Deze worden toegelicht in de Wegwijzer energie in het Overijssels landschap.

Meer informatie grondbezitoverijssel.nl/wp-content/uploads/2024/09/2024-Wegwijzer-Ontwikkelprijncipes-DEF.pdf

Subsidieregeling energiebesparing

Inmiddels zijn in 141 woningen één of meerdere isolatiemaatregelen genomen. De populairste maatregelen zijn glas- en vloerisolatie. Op dit moment is het mogelijk aanvullende middelen aan te vragen. Dit bovenop de reeds beschikbaar gestelde middelen voor Zwolle. In totaal moeten, uiterlijk december 2027, met deze extra middelen in minimaal 1.366 woningen maatregelen worden genomen.

WijkWekerij vernietigd door maaibeurt

Per abuis heeft de ROVA de jonge boompjes van de WijkWekerij, die bestemd waren voor het toekomstige Stadshagerbos gemaaid. Veel van deze boompjes zijn door Stadshagenaars en Zwollenaren gekweekt, gedoneerd en geplant op de tijdelijke groeiplek. De gemeente is bereid om de initiatiefnemers te compenseren en te faciliteren in de WijkWekerij. De gesprekken hierover worden met de initiatiefnemers gevoerd. Over het wel of niet realiseren van een Stadshagerbos is tot op heden nog geen besluit genomen. Meer informatie is te vinden op stadshagerbos.nl/?page_id=393

Autoloze Zaterdag

Op 28 september was de eerste autoloze zaterdag in Zwolle. Deze dag is met veel speelplezier en amper hinder voor het verkeer verlopen. In tientallen straten mochten geen auto's komen.

Stichting Kringloop Zwolle verhuist naar Ceintuurbaan

Gemeente Zwolle heeft een tijdelijke vergunning verleend voor huisvesting van de kringloop aan de Ceintuurbaan. De kringloopstichting was al een tijd op zoek naar een nieuwe locatie ter vervanging van de vestiging van de Veerallee. De vestiging aan de Veerallee is op termijn genoodzaakt om te verhuizen, omdat de grond rond de spoorzone doorontwikkeld wordt. De nieuwe kringloopwinkel in de huidige Dusseldorp Mini-vestiging opent medio april. De winkel aan de Veerallee blijft eerst nog open.

Winkel van Waarde

Op het Eiland 8 vind je sinds kort de circulaire Winkel Van Waarde. Hier worden mooie tweedehands spullen en duurzame producten verkocht. Van Waarde begon als pop-up circulaire kerstwinkel. Duizenden artikelen vinden er nu hun weg naar een nieuwe eigenaar, in plaats van dat ze bij het afval terechtkomen. Daarnaast is Van Waarde ook een levensechtlerenwinkel: meer dan honderd leerlingen en studenten leren er in de praktijk.

Hou het leuk met je peuk

Dit is de titel van een motie van de Partij voor de Dieren. De fractie roept burgemeester en wethouders op om het aantal weggegooide sigarettenpeuken in de stad te verminderen. Hiervoor zou een bewustwordingscampagne opgezet moeten worden om de peuk als zwerfafval te beschouwen wat je niet zomaar weggooit. Inwoners en ondernemers kunnen bij deze campagne betrokken worden. Er zouden voorzieningen in de stad moeten komen om veilig je peuk weg te kunnen gooien. De motie is niet aangenomen.

Maak van de stad een fietsinnovatiecentrum

In deze motie roepen de fracties van Groen-Links, ChristenUnie en Partij voor de Dieren het college op om van Zwolle de fietsinnovatiestad van Nederland te maken. In de motie worden enkele suggesties gedaan, zoals het plaatsen van vetrekhekken voor fietsers bij verkeerslichten. Verder zouden er op opgeheven autoparkeerplekken tijdelijke opvallende fietsparkeerplekken kunnen komen. De innovaties zouden bekostigd kunnen worden uit het resterende incidentele geld voor Zwolle fietsstad. De motie is aangenomen.

IntermeZZo in de spotlights bij de Grote Tuinverbouwing

De kerstaflevering van De Grote Tuinverbouwing is opgenomen in Zwolle bij het IPSO centrum IntermeZZo. Het belangrijke werk van IPSO centra voor mensen die leven met en na kanker staat hierbij in de spotlights. De anderhalf uur durende special is te zien op zaterdag 21 december om 17.00 uur op SBS6.

Plek voor bijen en insecten bij de gevangenissen

Bij de gevangenissen is de afgelopen periode een insectenhotel geplaatst en er zijn twee bijenvolken. Deze initiatieven passen in het streven van PI Zwolle om te vergroenen. Gedetineerden steken zelf ook de handen uit de mouwen in het kader van duurzaamheid.

Climate Experience: The Time Jump

In een omgebouwde SRV-wagen is een escape room gerealiseerd. Deelnemers gaan naar 2050, waar ze worden geconfronteerd met de gevolgen van klimaatverandering en moeten samenwerken om oplossingen te vinden. Deze escape room kan op verschillende locaties worden ingezet, van scholen tot festivals, en is ook te spelen bij The Great Escape in Zwolle.

Wisseling bij Klimaatburgemeesters

Tijdens de Zwolse Klimaatdag op 16 november is er officieel afscheid genomen van Klimaatburgemeesters Koos Wijbenga en Ahmet Akseki. Zij dragen hun rol over aan Carin van de Ploeg, die het team van Ellen van Oost en Maartje van den Berg komt versterken.

Foto en meer informatie:
klimaatburgemeesterzwolle.nl

Over de Kolibrie en de Jaguar

Inspiratiefestival in De Nooterhof, 6 oktober

Tekst: Loes la Faille

6 oktober was de Milieuraad een van de deelnemers van een inspiratiefestival in De Nooterhof. Bezoekers werden geïnspireerd en gemotiveerd in wat je zelf kunt doen op het gebied van duurzaamheid, recycling en circulariteit. Het thema van de middag 'de kracht van het kleine' was geïnspireerd op een legende, die inheemse grootmoeders in Amerika aan hun kleinkinderen vertellen.

In het kort gaat het verhaal van de Jaguar en de Kolibrie zo. Er woedde eens een hevige brand in het bos. Alle dieren vluchtten verschrikt weg. Het viel een jaguar op dat een kolibrie juist in de richting van het vuur vloog. De vogel vloog heen en weer, dan weer naar het vuur en weer weg. Wat ben je aan het doen kolibrie?, vroeg de jaguar. De kolibrie antwoordde: Ik haal met mijn snavel water uit het meer om het vuur te blussen.

Ontroerend

Dat lukt je toch niet in je eentje?, zei de jaguar. Nee, zei de kolibrie, Ik ben het bos dankbaar. Ik weet dat ik het vuur niet kan doven,

maar ik moet mijn deel doen. De bosgeesten waren zo ontroerd door wat het vogeltje zei, dat ze op wonderbaarlijke wijze een stortbui naar de brand in het bos stuurd en de vlammen gedoofd werden.

In je eentje kun je niet de wereld redden, maar samen sta je sterk.

In een tijd waarin we overspoeld worden door berichten over klimaatcrisis na klimaatcrisis, natuurrampen, door klimaatverandering, vervuiling van lucht, water en bodem, verlies van biodiversiteit en ga maar door, raakte dit verhaal mij.

Gewoon beginnen

Grote stappen op gebied van natuur en milieu zijn fijn, maar kleine stappen niet minder belangrijk. Grote stappen zijn vaak voorbehouden, via wetgeving, aan overheden. Daar is soms moeilijk invloed op uit te oefenen. Kleine stappen kunnen we zelf doen en zo met elkaar veel in beweging zetten. Daarvan ben ik overtuigd.

Je kunt kapotte kleding en of schoenen laten repareren. Je spullen kunnen zo met gemak

weer een ronde mee. Van alle dagelijkse spullen, zoals wasmiddel, schoonmaakmiddel, shampoo, make-up en noem maar op kunnen we misschien wel veel minder gebruiken. Scheelt toch weer. Wasmiddel, douchegel, schoonmaakmiddel en luchtverfrisser zonder dubieuze toevoegingen kun je makkelijk zelf maken. Deel zaden en stekken zonder 'gewasbeschermingsmiddelen'.

Wil je gericht in huis en tuin stapjes zetten: kijk eens naar tal van tips op de site van Milieu Centraal.

Laat jij je ook inspireren door een kleine kolibrie?

Bij de kraam van Milieuraad Zwolle op de inspiratiedag De Nooterhof op 6 oktober, konden bezoekers zelf duurzame zeep en luchtverfrisser maken. Onze Groenstrook columniste (De Swollenaar) Loes la Faille deelde verder haar inspiratie voor natuur en milieu met allerlei praktische duurzame tips.

Zelf scheiden voordelig

In mei 2024 heeft de gemeenteraad het grondstoffenplan 2025-2030 vastgesteld. Het plan gaat over inzameling en verwerking van huishoudelijk afval. Nu is er ook een uitvoeringsplan voor 2025 en 2026.

Minder afval, grondstoffen zuiver inzamelen en meer grondstoffen uit restafval halen is nodig om in 2030 20% minder huishoudelijk afval te verbranden, en 60% te recycleren.

Voor 2030 wil Zwolle:

- minder fijn huishoudelijk afval.
- minder vervuiling van grondstoffen als plastic verpakkingen, metalen verpakkingen en drankkartons (pmd), groente-, fruit- en tuinafval (gft), oud papier en karton, textiel.

- meer hergebruik en duurzame verwerking van grof restafval.

Huishoudens eerst!

De gemeente gaat uit van scheiden grondstoffen uit afval door huishoudens en volgt ontwikkelingen van het nascheiden van pmd. Elke twee jaar wordt met ROVA een aanvullend uitvoeringsplan opgesteld. Met de Milieuraad is onder meer besproken hoe circulaire economie mee te nemen en in te zetten op voorkomen van afval. Voor het uitvoeringsplan 2025-2026 bijvoorbeeld door minder voedselverspilling.

Voornemens van de gemeente voor de komende twee jaar zijn onder meer:

- vergroten kennis van inwoners over scheiding afval en grondstoffen,

- stimuleren gebruik van wasbare luiers en incontinentiemateriaal, zindelijkheidstraining,
- afval scheiden door maatschappelijke organisaties en onderwijs.

Zelf scheiden voordelig!

De Milieuraad ziet vooral winst in het voorkomen van afval door inwoners. Grote gemeenten gaan soms over op nascheiding van pmd en restafval door een afvalverwerker. Nascheiding zou volgens deze gemeenten kunnen leiden tot goedkopere en betere scheiding, minder vervuild recyclebaar materiaal en minder afvaldumping. Scheiden door inwoners heeft als groot voordeel dat de grondstof pmd en het te verbranden restafval niet worden gemengd. Goed scheiden door huishoudens geeft zo de meest waardevolle kwaliteit grondstof en dus lagere kosten voor inwoners. De Milieuraad doet nu zelf onderzoek of nascheiding betere resultaten en lagere kosten geeft.

Zwerfvuilgroep Milieuraad

Onze zwerfvuilgroep heeft de afgelopen tijd weer veel zakken gevuld. Locaties: rond de Katerdijk, op de Marslanden en bij de Gasthuisdijk en Rieteweg. Voor een deel was het afval duidelijk afkomstig van bezoekers van enkele bedrijven. De Milieuraad heeft deze bedrijven gevraagd om voortaan zelf actie te ondernemen om deze rommel te voorkomen en anders zelf op te ruimen.

Samen rapen is veel motiverender dan alleen!

Informatie en aanmelding
info@milieuraadzwolle.nl

(Stagnatie in) energiemonitor

De gemeenteraad wil inzicht in de voortgang van de energietransitie. Op dit moment bestaat dat inzicht uit landelijke gegevens van de Klimaatmonitor en het CBS. De gemeente heeft deze gegevens tot oktober 2024 samengevat in grafieken die je kunt zien via [zwolle.nl/energiemonitor](https://www.zwolle.nl/energiemonitor).

We halen het niet

Zwolle wil in 2040 klimaatneutraal zijn. Hoofddoel is minder vuile CO₂-uitstoot door minder energieverbruik. Het doel 25% minder energieverbruik in 2025 wordt niet gehaald onder meer door de forse groei van Zwolle. 25% minder CO₂ lukt wel door

meer energie duurzaam op te wekken. Meer woningen en bedrijven vraagt vooral veel extra elektriciteit. Het doel om 25% duurzaam en lokaal op te wekken wordt maar voor iets meer dan helft gehaald, onder meer door te weinig capaciteit voor levering aan het elektriciteitsnet.

Urgentie ontbreekt nog

Het energieverbruik van woningen daalt de afgelopen jaren, onder meer door hogere gasprijzen: 'Wie het kon betalen, nam isolatiemaatregelen. Gemeentelijk beleid in de vorm van Warm Thuis, de Lokale Aanpak Isolatie en activiteiten van (door de gemeente gesteunde) lokale duurzame initiatieven, le-

veren daar een belangrijke bijdrage aan.' De energiebesparingsplicht voor bedrijven en instellingen met een hoog energieverbruik kan meer opleveren. De Omgevingsdienst IJsselland constateerde vorig jaar bij 149 controles in bedrijven en instellingen nog bij 72% onvoldoende energiebesparende maatregelen. Dienstverlening doet het wel beter dan industrie.

De Milieuraad denkt voortdurend mee over oplossingen om de lange termijn doelen toch te behalen. De inzet en ondersteuning van de Omgevingsdienst richting bedrijven kan bijvoorbeeld verder worden versterkt. En rond energiebesparing valt stadsbreed nog zeer veel winst te behalen. Zeker ook omdat de overbelasting van het elektriciteitsnetwerk niet eenvoudig op te lossen is.

Windmolenontwikkelingen

Energiepark Tolhuislanden stap dichterbij

In oktober hebben Burgemeester en Wethouders een ontwerpbesluit goedgekeurd voor de omgevingsvergunning voor drie windturbines en een zonnepark van 6,5 ha ten noordoosten van bedrijventerrein Hessenpoort.

Tolhuislanden valt binnen het zoekgebied dat de provincie heeft aangewezen voor de grootschalige opwek van wind- en zonne-energie.

Eigen geld

Het energiepark kan tussen de 60 en 75 GWh elektriciteit per jaar opwekken,

genoeg om circa 20.000 huishoudens van stroom te voorzien. Doel van Zwolle is in 2030 359 GWh schone energie op te wekken. De wethouder duurzame stadsontwikkeling is blij: omwonenden en andere Zwollenaren kunnen financieel meedoen in het park.

Burgemeester en wethouders hebben ingestemd met een ontwerpbesluit voor de vergunning en vragen de gemeenteraad om een verklaring van geen bedenkingen af te geven. Na instemming van de raad worden de stukken ter inzage en gelegd en kunnen er zienswijzen worden ingediend.

Informatie over het energiepark
duurzaamtolhuislanden.nl

Natuur: vragen blijven ...

Het NatuurplatformZwolle (NPZ) ziet windmolens en zonnepanelen in de verdere toekomst liever op bedrijventerreinen, zoals Hessenpoort, dan in open gebied. Ook gebieden langs spoorlijnen of autosnelwegen kunnen overwogen worden. In het algemeen is een verfijnde blik op trekroutes van vogels, zoals langs de Vecht, belangrijk. Molens kunnen die routes verstoren. Om botsingen te voorkomen, moeten molens worden voorzien van detectiesystemen die de molen stilzetten bij naderende vogels. Sterfte van vleermuizen en insecten wordt door deze systemen niet voorkomen.

Foto: Duurzaam Tolhuislanden

Publiek warmtebedrijf

Om de levering van warmte te regelen via een nieuw warmtenet wordt een publiek warmtebedrijf opgericht door de gemeente Zwolle. Doel van dit bedrijf is de energievoorziening betaalbaar te houden en afscheid te nemen van aardgas.

Om tempo te kunnen maken in de aanleg van warmtenetten, zodat inwoners kunnen aansluiten op betaalbare toekomstbestendige en betrouwbare verwarming, moet er landelijk nog veel geregeld worden.

Gemeenten willen wel

De minister van Klimaat en Groene Groei schreef de Tweede Kamer deze herfst onder meer: 'Als een warmtenet voor de samenleving de goedkoopste duurzame

optie is, moet dit leiden tot een betaalbare energierekening voor de eindgebruiker. Er moet voldoende uitvoeringscapaciteit zijn om in warmtenetten te investeren en deze te kunnen exploiteren. Gemeenten moeten nog steviger de regie gaan nemen in de warmtetransitie.' De minister benadrukte wel dat er op dit moment nog geen middelen beschikbaar zijn om aanvullend beleid uit te voeren.

De Vereniging van Nederlandse Gemeenten pleit voor snelle besluitvorming en invoering van twee wetten: de Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (Wgiw) voor een wijkgerichte aanpak bij verduurzaming van woningen en gebouwen en de Wet collectieve warmte (Wcw) voor betaalbaarheid van warm-

tenetten en een regiefunctie voor gemeenten in de warmtetransitie. Gemeenten staan achter het wetsvoorstel Wet collectieve warmte omdat dit het publieke belang vooropstelt en belangrijke stappen zet om warmtenetten betaalbaar te maken voor gebruikers.

Voordeliger dan elektriciteit

De komende jaren maken miljoenen inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties de overstap van aardgas naar warmtenetten. Om juist de kwetsbaarste inwoners tegen stijgende gasprijzen te beschermen, is het belangrijk dat zij op tijd kunnen overstappen naar een voor hen betaalbaar alternatief. Warmtenetten vormen voor veel wijken het goedkoopste alternatief om over te gaan naar duurzame warmte. Dit voorkomt bovendien verdere netverzwaring, benut lokale warmtebronnen en kan bijdragen aan de balans op het elektriciteitsnet.

Bewoners vergroenen Zwolle met waardplanten Groene Loper

Vrijdag 27 september werden door Groene Loper Zwolle ruim 175 plantpakketten met 10 waardplanten uitgegeven aan 55 Zwolse buurtinitiatieven. De pakketten kwamen van De Kwerieje uit Hoonhorst. Uiteraard gifvrij en zonder bestrijdingsmiddelen gekweekt. De waardplanten zijn vooral geschikt voor verschillende bijen en vlinders, maar ook andere dieren profiteren mee. De pakketten kwamen in alle wijken van Zwolle terecht. Dat is een geweldige impuls voor de biodiversiteit in Zwolle. Samen vergroenden zij ruim 11.000 m² in Zwolle.

Wil je meer weten over de acties van Groene Loper Zwolle?

Kijk dan op groeneloperzwolle.nl en geef je op voor de nieuwsbrief via info@groeneloperzwolle.nl

Schadelijk natuurbeheer bij IJssel

Klacht over onderhoud uiterwaarden IJssel

Eind september diende het Natuurplatform Zwolle (NPZ) een klacht in bij Rijkswaterstaat over het natuurbeheer in de uiterwaarden van Schelle en Oldeneel langs de IJssel.

Daar vond onderhoud plaats door een aannemer in opdracht van IJsselwaarden, een aannemerscombinatie die werkt voor Rijkswaterstaat Oost-Nederland.

Vernietigend

Twee IJssel-experts van het NPZ kwamen na veldbezoek tot de conclusie dat Rijkswaterstaat in strijd handelt met uitgangspunten en doelstelling van natuurlijk beheer van de uiterwaarden in een Natura 2000-gebied. 30 hectare is volledig geklepeld. Alle vegetatie is vernietigd en gehakseld tot kleine versnipperde deeltjes.

De klepel-kaalslag is volgens het NPZ in strijd met de Natura 2000-doelstellingen voor dit gebied en niet conform de beheeradviezen

van de provincie voor deze uiterwaarden. Klepelen gebeurt uit hoogwaterveiligheidsoverwegingen. Het gebied moet kaal de winter in. De wijze waarop dat 'kaal maken' plaatsvindt, kan op andere manieren die meer recht doen aan natuurbehoud en natuurbescherming.

Positieve lijn doorbroken

In 2023 besloot IJsselwaarden om een andere boer te kiezen voor de natuurbegrazing. In het seizoen 2023-2024 vond geen enkele vorm van begrazing door koeien plaats in de Zwolse uiterwaarden. Als argument werd de hoge waterstand genoemd. Door nalatigheid in de begrazing en selectief maaien is de uiterwaard aan de rivierzijde in één seizoen flink verwilderd en verruigd.

Dankzij goed beheer van de afgelopen vijf jaar ontwikkelde zich in de uiterwaarden van Schelle en Oldeneel een rijkdom aan flora en fauna. Vrijwilligers registreerden via waarneming.nl 70 soorten insecten, 8 soorten libellen, 16 soorten dagvlinders, 140

soorten vogels en 130 soorten planten. Het beheeradvies van de provincie luidt: maaien en afvoeren of beweiden.

Aandacht verslapt?

Klepelen leidt tot meer brandnetels en bramen waardoor beschermde soorten planten minder kans krijgen om te groeien. Zelfs bij rijkswegen past Rijkswaterstaat deze beheermaatregel niet meer toe. Bij het klepelen zijn door hoogwater gevormde zandige stroomruggen zwaar overreden.

De uiterwaarden van Schelle Oldeneel zijn een belangrijk gebied voor vogels en insecten. Met het verwijderen van alle vegetatie is elke schuil- en broedmogelijkheid voor dieren voor het komende half jaar verdwenen.

Spijt

In een informeel overleg betuigde Rijkswaterstaat in oktober spijt over de onderhoudsaanpak in de uiterwaarden van Schelle en Oldeneel. Voortaan zal de onderhoudsaanpak regelmatig met lokale deskundigen worden besproken. Daarbij zijn de natuurdoelstellingen van de provincie leidend.

Zeg het (niet) met bloemen

Tekst: Loes la Faille

Half oktober besloot de gemeente Zutphen om geen boeketten meer te geven bij bijzondere gelegenheden. Bloemen zouden slecht zijn voor mens en milieu. In Nederland zijn bloemen sterk verweven met vieringen en rituelen. Geen verjaardag, Moederdag of trouwdag zonder een bos bloemen toch?

Dit bericht heeft dan ook veel boze reacties opgeleverd op social media. Wel voorstelbaar als je niet weet waar je bosje bloemen vandaan komt en wat er nodig is om bloemen er perfect uit te laten zien.

Vaak van ver

Er zijn verschillende oorzaken waarom ons geliefde bosje bloemen zo onder vuur ligt. In een motie van de gemeente Zutphen die de aanleiding was om boeketten in de ban te doen, worden wat cijfers en feiten genoemd.

Zo staat er te lezen dat een gemiddeld boeket een uitstoot heeft van 4 kilo CO₂. De huidige emissie (verontreiniging die uit de bron komt) wordt geraamd op 2,4 megaton CO₂-equivalenten. Bij geïmporteerde bloemen worden vaak bestrijdingsmiddelen gebruikt die in Europa verboden zijn. Dit gebruik heeft de nodige schadelijke gevolgen voor de plaatselijke bevolking en natuur. Bij de teelt van bloemen worden giftige bestrijdingsmiddelen gebruikt die bijdragen aan het uitsterven van bijen en insecten wat weer gevolgen heeft voor verlies van biodiversiteit.

Verantwoord kan

Om geen bloemen meer te geven of te kopen is misschien wel een erg rigoureuze maatregel. Waar kan je op letten als je bloemen op tafel zet?

Milieu Centraal geeft een aantal tips. Zaai bloemen in je eigen tuin. Zo is lathyrus een goede snijbloem. Hoe meer je van deze plant plukt hoe langer hij doorgaat met bloeien. Als je dan toch bloemen koopt, koop zo veel mogelijk biologische planten, bloemen en bloembollen. Deze zijn gifvrij gekweekt.

In en rond Zwolle zijn verschillende plekken waar je biologische planten kunt kopen. Zoals bij Holsto in Olst of de Kwekerieje in Hoonhorst. Ook zijn er biologische pluktuinen in Zwolle. Bij de stadsboerderij Dijklandhoeve, de Huppe en Pluktuin Theetuin Stadsland kun je zelf tijdens het seizoen je eigen boeket plukken.

Check de Keurmerkenwijzer voor bloemen. Een (biologische) potplant is ook een betere keuze voor het milieu dan een boeket bloemen. Een potplant gaat veel langer mee dan een boeket. Een kleine potplant heeft nog minder milieu impact. Hoe langer de teelt duurt, hoe meer middelen en energie nodig zijn om de plant perfect te laten groeien.

Op woensdag en vrijdagmiddag kun je terecht in het Plantenasiel Zwolle voor 'tweedekans' planten.

Recensie “Eten eekhoorntjes brood?”

Tekst: Carin van de Ploeg

Een Nederlands prentenboek met paginagrote sfeervolle illustraties over een eekhoorn die in de herfst op zoek gaat naar de juiste paddenstoel. Het is een mooi en prettig verhaal voor kinderen vanaf drie jaar. Ideaal om voor te lezen, samen te kijken en dingen over de natuur te ontdekken.

Leerzaam

Naast Eekhoorn en heel veel Nederlandse paddenstoelen kom je onder andere in contact met Ree, Boomklever, Vlieg, Boomkikker

en Vliegend Hert. Je leert hoe paddenstoelen leven en hoe ze samenwerken. De lichtgevende honingzwam, de rodekoolzwam, het elfenbankje en nog veel meer paddenstoelen passeren de revue.

Voor oudere kinderen en volwassenen is de informatie achter in het boek over de soorten paddenstoelen leerzaam. Daarnaast is op iedere prent een eikel verstopt.

Auteur: Naomi Tieman, illustrator: Iris van der Veen. Hardcover, 32 pagina's. Uitgeverij: Samsara, samsarabooks.com, ISBN 9789493301689, € 15,99

Creatief: blad met slakken

Tekst en foto's: Hillie Waning

Versier je kamer met een herfst- of winterblad met slakken. Ze worden als plaag gezien, maar zijn nuttig. Ze ruimen rottend afval, dood blad en kleine dode dieren op. Verder zijn ze een voedselbron voor onder meer vogels, egels en padden. Vooral zanglijsters zijn dol op slakken.

Ga naar buiten voor een boswandeling of ga een park in. Buiten zijn veel lege slakkenhuisjes te vinden. Kies enkele mooie grote en nog gave uit. En zoek wat blaadjes, takjes, mos, eikeldopjes.

Weer thuis laat je je vondsten even drogen. En ga je een stuk klei even warm kneden zodat het makkelijk te verwerken is. Maak een wormpje. Dat wordt het lijfje. Je steekt het in het gat van het lege slakkenhuis. Het moet wel goed passen: te dun wat

klei erbij, en te dik wat eraf halen. Met een satéprikker kan je streepjes maken op het lijf. Je neemt 2 kleine takjes die bovenop in de kop wordt gestoken. Deze steeltjes kan je ook van klei maken. Van karton maak je een groot blad. Deze knip of snij je uit.

Dan doe je wat lijm op het blad en leg hier de blaadjes, mos etc. op. Van de eikeldopjes kun je ook nog paddenstoelen maken: rood met witte stippen.

Hillie Waning verzorgt allerlei groene activiteiten met de Stichting Natuurbehoud Noordoost Overijssel (SNNO)

Het principe van Zeven Generaties

Zwols verbod op fossiele reclame?

Tekst: Loes la Faille

Wordt Zwolle 'fossiele reclame vrije' gemeente? In mei 2023 is door de gemeenteraad een motie aangenomen om een verbod op dergelijke reclames via een algemene plaatselijke verordening (APV) mogelijk te maken. Volgens een onderzoek zijn er te veel obstakels om zo'n APV te realiseren.

Durft de gemeenteraad het desondanks toch aan om de motie toch door te zetten? Dat is nog niet bekend. In 2025 wordt er eerst een hoorzitting georganiseerd, waarvoor de Milieuraad ook wordt uitgenodigd. De Milieuraad ziet geen belemmeringen voor het verbod. In 2023 leek Zwolle voorop te lopen. Inmiddels zijn er andere gemeenten die verder zijn.

Vooruit denken

Het kan dus wel, maar gaat moeizaam. Dat doet me denken aan een Indiaans idee dat je een besluit moet nemen, wat tot zeven generaties na jou ook nog goed

uitpakt voor onze planeet. Ik heb eens opgezocht hoe het nou precies zit.

Het Zevende Generatie Principe is een oeroude filosofie van Noord Amerikaans Indianenvolken, de Haudenosaunee. Dit gedachtegoed houdt in dat de beslissingen die we vandaag nemen moeten zorgen voor een duurzame wereld over zeven generaties. Deze volken gaan er van uit, dat we de aarde slechts in bruikleen hebben. We erven hem niet van onze voorouders, maar lenen hem van toekomstige generaties. Bij elke maatschappelijke beslissing denken ze zeven generaties vooruit. Dat is zo'n kleine tweehonderd jaar.

Verandert deze visie de keuzes die je maakt?

Strijd op straat

Terug naar wel of geen fossiele reclame. Op de site Reclame Fossielvrij is veel te lezen over de achtergrond van fossiele reclame. Als reclame op tabak niet meer mag, waarom fossiele reclame nog wel? Je leest steeds vaker alarmerende berichten

over het klimaat. Veel instanties, waaronder Milieuraad, zetten zich in om het tij te keren. Dweilen met de kraan open als reclames voor vliegvakanties, cruises, benzine slurpende bolides en de fossiele industrie steeds weer opduiken in het straatbeeld.

Wat kan een verbod op fossiele reclame aan milieuwinst opleveren? Er worden minder schadelijke stoffen uitgestoten die slecht zijn voor onze gezondheid en leefomgeving. Greenwashing (oneerlijke informatie over vervuiling en producten) wordt aan banden gelegd.

Niet wachten

Het onderstreept het gevoel dat er daadwerkelijk wat aan de klimaatcrisis moet gebeuren. Het verzwakt de lobbykracht van de fossiele industrie. Vervuiling door (fossiel) consumptiegedrag is niet langer de norm. Bewust omgaan met het milieu is niet alleen een kwestie van hoeveel fossiele brandstof je direct of indirect gebruikt. Wat je eet en wat je koopt en vervolgens weer weggooit is ook van grote invloed.

Afwachten wat het besluit van de gemeenteraad wordt.

Natuuractiviteiten

Midwinterfeest De Nooterhof

Zaterdag 21 december, 16.00 - 19.00u

De nacht van 21 op 22 december is de langste nacht van het jaar. De winter breekt aan, de dagen gaan weer langer worden. Vroeger werd de wisseling van een seizoen altijd gevierd, tegenwoordig staan we er veel minder bij stil.

In De Nooterhof staan we er wel bij stil en maken we er samen een feestje van.

Kom naar het donkere park, warm je bij de vuurschaal, drink warme chocolademelk of glühwein. Proef de heerlijke huisgemaakte soep van Fannie. Geniet van de midwinterhoornblazers. Er zijn verschillende creatieve activiteiten waar je aan kunt deelnemen, zoals een broodje maken en roosteren, kaarsen maken, vogelvoer maken, kransen maken of kopen. Luister naar een winters verhaal. Bekijk onze alternatieve kerstboom en kun jij de verlichting laten branden? Het Midwinterfeest is geschikt voor jong en oud en is gratis toegankelijk. Zie nooterhof.nl

Platform Duurzaam Zwolle

Dit digitale platform is voor alle Zwolse bewonersinitiatieven die zich met hart en ziel inzetten voor een duurzaam Zwolle. Hier vind je inspiratie, activiteiten, contacten tips en trucs om jouw buurt of wijk te verduurzamen. Meld je aan, plaats jouw activiteit, deel je project, deel je kennis of stel je vraag. Zo bouw je mee aan duurzame buurten, dorpen en wijken in Zwolle.

Zie platformduurzaamzwolle.nl

Knotseizoen 50-jarige VLO startte 2 november

De VLO Zwolle is op 2 november begonnen aan een nieuw knotseizoen. Als eerste was het griend op Landgoed Windesheim aan de beurt. Dit was tevens de locatie voor de Natuurwerkdag. De VLO kreeg hulp van een aantal extra handen. De drie weken erna waren de bomen aan de Fabrieksweg, het voormalig fabrieksterrein Te Siepe, aan de beurt.

Foto's : Diet ter Stege

Een flinke klus, want doordat er vorige jaren hoog water was konden er een aantal bomen toentertijd niet geknot worden. En dat merk je! Reuze dikke takken waren het, maar met de jirizaag, heel veel plezier en krachtingspanning werden ze vlotjes geknot. Daarna ging de VLO door naar de Kleine Veerweg waar twee buren vele knotwilgen hebben staan. En zo knot de VLO elke zaterdagochtend tot in maart haar rondje Zwolle.

Vacatures vrijwilligers Milieuraad

De Milieuraad is op allerlei inhoudelijke en creatieve manieren actief voor een natuurlijke leefomgeving in Zwolle. De Milieuraad is gehuisvest in De Nooterhof. We bieden goede begeleiding en veel ruimte voor eigen initiatief. Belangstelling?

Mail info@milieuraadzwolle.nl